

Internasjonal Kvinneliga
for Fred og Frihet
Grunnlagt i Haag 1915

fred og frihet

Desember 2004

Nr. 4/65. årgang

urokkelige
er røttene
som i det
skjulte nærer
stammen og gir
grener visshet-

Kvinneres innsats for fred og frihet 1915-2004

fred og frihet

Utgiver: Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Norsk seksjon av:

Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)

Trykkeri og sats :

Tøyen trykk A/S, Oslo

Leder

Verdens sosiale forum mot globalisering

av Ellen Elster

Hva er Verdens Sosiale Forum, Europas Sosiale Forum og Norges Sosiale Forum? Hvorfor bruker vi mye energi og tid til å arrangere store globaliseringskonferanser hvert år?

Det hele startet i Porto Allegre i Brasil i 2000 under tittelen "En annen verden er mulig". Sentralt i arrangementet står de jordløse bøndene sterkt. De representerer en sterk motstand mot internasjonale kapitalkrefter gjennom aktiv ikkevoldskampanje for å skaffe jord til mange millioner jordløse bønder. Siden har antiglobaliseringsbevegelsen vokst til en mangslungen og verdensomspennende bevegelse med regionale og lokale grupper som arrangerer årlige konferanser for så å knytte seg opp mot den internasjonale konferansen. Formålet er å arbeide for en rettferdig verden og mot den nyliberale økonomien og politikken som dominerer i verden i dag og på tvers av landegrensene.

Globalisering knyttet seg til et økonomisk system som ikke kjenner landegrensar, som hever seg over nasjonalstatens beslutninger og som er unntatt enhver form for demokratisk kontroll. Det handler om multinasjonale selskaper, med for eksempel eiere et sted, produksjon et annet sted og med hele verden som sitt marked. Målet er å tjene mest mulig penger til billigst mulig pris, for å si det enkelt. Sentrale organisasjoner er det internasjonale Pengefondet (IMF), Verdensbanken og Verdens Handelsorganisasjon (WTO). Disse opererer som overnasjonale og ikke-statlige aktører i pengemarkedet. For eksempel låner Verdensbanken ut penger til lavinntektsland i Sør og i Øst-Europa ved å stille krav om strukturtilpassing som skal forbedre landets betalingsbalanse overfor utlandet. Det innebærer ofte reduksjon av offentlige utgifter, effektivisering, privatisering og liberalisering av den økonomiske politikken. WTO lager multilaterale kjøpereregler for verdenshandelen hvor målet er å øke den økonomiske veksten.

Globalisering er ikke noe nytt. Den er resultat av århundrer med sosial, økonomisk og politisk endringer der folk fra ulike kulturer er kommet i kontakt med hverandre gjennom flytting på tvers av grenser, handel, kriger, erobringer og kolonisering. Globaliseringen opererer på flere områder, som den økonomiske, den politiske, kulturelle og det militære.

Globalisering har særlig effekt på kvinner. Konsekvensene tydeliggjøres når det er kvinnene som dyrker jorda i smått, sørger for mat til familien og til salg på den lokale markedsplassen. De mister både muligheten til billig mat og en liten ekstra inntekt.

Riktignok gir globaliseringen arbeidsmuligheter for kvinner og dermed egen inntekt. Men kvinner foretrekkes fordi de er en billig og disiplinert arbeidskraft og som aksepterer lange arbeidsdager. Og de er stort sett uorganiserte. Til grunn ligger det generelle samfunnssynet på kvinner i Sør.

I plattformen til "En annen verden er mulig" heter det at verden har ressurser og kunnskap nok til at alle kan leve gode og menneskeverdige liv. Likevel sulter 800 millioner mennesker og nesten halvparten av jordas befolkning lever i fattigdom, derav omkring 70% kvinner. Samtidig blir en liten overklasse raskt mye rikere, og makten konsentreres på stadig færre selskaper og personer og ofte på bekostning av naturressurser, ødeleggelse av miljøet og livsgrunnlaget.

"En annen verden er mulig" retter seg mot markedskreftene og står for internasjonal solidaritet og støtter nasjoner og folk som slåss mot okkupasjon og nasjonal undertrykkelse. Respekt for menneskerettigheter, praktisering av reelt demokrati, fredelige, solidariske og likeverdige forbindelser mellom stater – og mellom alle mennesker uansett kjønn, rase eller religion står i fokus. Mottoet "Globaliser kampen – globaliser håpet!" gir uttrykk for ønsket om å globalisere velferd, sosiale og menneskelige rettigheter. "En annen verden er mulig" vil med fredelige midler arbeide imot maktovergrep, undertrykking og utbytting.

På det siste verdens sosiale forum i Mumbai i India i januar i år oppfordret den indiske aktivisten Arundhati Roy til å gå til kamp mot to av de store amerikanske selskapene, for eksempel Halliburton, som profitterer på ødeleggelsene av Irak. Med dette forslaget koplet Roy den globale militarismen til de globale selskapene, og hun oppfordrer til en global kampanje mot disse kreftene.

"En annen verden er mulig – Norges Sosiale Forum" ble dannet som organisasjon for et år siden og skal være et samarbeidsforum for de miljøene i Norge som arbeider for en verden der hensynet til mennesker, samfunn og miljø settes foran hensynet til fortjeneste. Hovedoppgaven er å gjennomføre den årlige globaliseringskonferansen og være den norske komiteen for Europas og Verdens sosiale Forum. På det siste landsmøtet i mai i år sluttet IKFF seg til den norske organisasjonen, og IKFF deltar aktivt i både Oslo og Bergen hvor Norges Sosiale Forum har grupper. Årets globaliseringskonferanse i Oslo er den fjerde i rekka.

Resolusjon 1325

Av Mari Holmboe Ruge

I arbeidsprogrammet for WILPF 2004-07 heter det: "(Vi må) sikre at kvinner blir inkludert på alle beslutningsnivåer for konfliktløsning, fredsforhandlinger og gjenreisningstiltak, i samsvar med resolusjon 1325.

a. (Vi må) forsterke og fordype vår forståelse av kvinneperspektivet i fredsarbeid, politikk, økonomi og samfunnsspørsmål;

b. (Vi må) forsterke bestemmelsene i resolusjon 1325 for å påvirke nasjonale myndigheter, regionale organisasjoner og FN-systemet.

Denne resolusjonen forutsettes som en av bærebjelkene i WILPFs internasjonale program. Under kongressen ble den behandlet på to måter: I et spesielt seminar presenterte den svenske organisasjonen Kvinna till Kvinna resolusjonen og utfordret til diskusjon om hvordan innholdet kan omsettes i praktisk politikk. Dessuten utviklet det seg en uformell arbeidsgruppe av deltakere fra ulike seksjoner som informerte hverandre om hvordan de arbeider med resolusjonen. Det er tydelig at den har inspirert til bred og variert innsats i de fleste av våre seksjoner verden over. Arbeidsgruppen holder kontakten som et e-postnettverk og ønsker nye deltakere velkommen.

Noen seksjoner (bl.a. Sverige og Colombia) legger vekt på opplæring og informasjon av medlemmer og andre aktivister, andre (bl.a. Danmark, Tyskland, Japan) prioriterer lobbyvirksomhet overfor sine politikere og departementer, i Australia driver de en hjemmeside spesielt om 1325. www.1325.australia.org.au.

Flere (bl.a. Frankrike) har holdt seminarer og gitt ut brosjyrer om innholdet i resolusjonen med enklere språk enn det offisielle "FN-språket". I en del land (Sverige, Canada, Norge) er det eta-

blert samarbeidsfora mellom NGO-er, politikere og forskere for diskusjon og fremme av resolusjonens bestemmelser. I Sri Lanka bruker WILPF-medlemmene resolusjonen direkte i sine forsøk på å få etablert en bærekraftig fredsprosess.

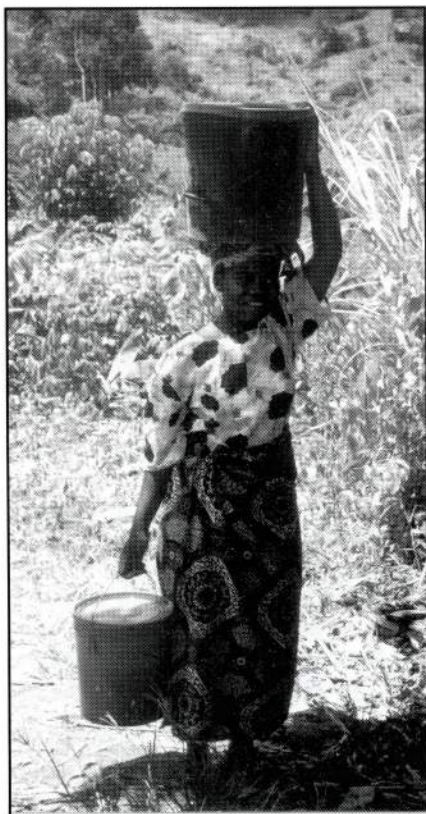
Kvinneorganisasjonene i Sudan ber bl.a. Norge om å bidra til at de kommer med i de skjøre, men viktige fredsforhandlingene som pågår nå. Noen steder (bl.a. Tyskland) er det etablert samarbeidsgrupper mellom interesserte NGO-er for å få bedre koordinering av arbeidet i organisasjonene og overfor politikere og FN. Den britiske seksjonen har skrevet til skolemyndighetene og bedt om at resolusjonen kommer inn på pensum.

WILPFs kontor i New York har ansvar for den meget nyttige hjemmesiden www.peacewomen.org som brukes verden over av kvinner som forsøker å bruke resolusjonen i sitt arbeid for fred og frihet.

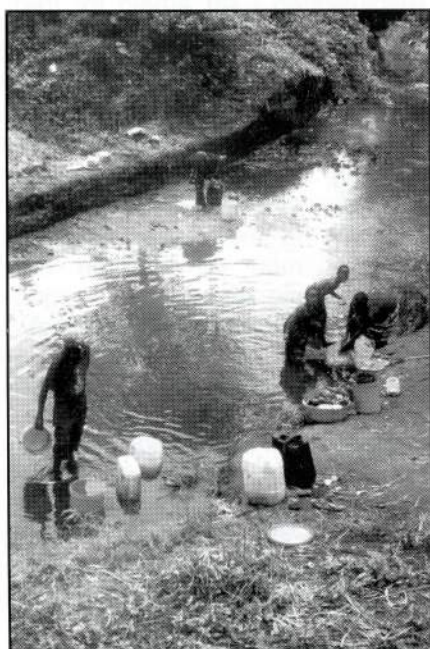
I Norge er resolusjon 1325 nå blitt offisiell politikk, ifølge UD's kvinnerådgiver Guro Vikør. Det er gledelig, men ting skjer ikke av seg selv. Det er nødvendig både for IKFF og andre organisasjoner å følge med på hvordan bestemmelsene følges opp i Norges internasjonale freds- og meklingsarbeid, og i vår FN-politikk. Det trengs en sterk og koordinert innsats fra freds- og kvinnebevegelsen for å "holde trøkket oppe". Å få opprettet et NGO-forum i Norge for å øke synligheten og betydningen av resolusjon 1325 i norsk politikk står på arbeidslisten for IKFF høsten 2004. Vil du være med på dette arbeidet? Ta kontakt med oss.

Ti utfordringer om vann

Tekst og bilder av Liss Schanke

Kvinne som bærer vann

Gutter henter drikkevann i elva - rett nedenfor: Kvinner som vasker klær

Et eget seminar på kongressen handlet om vann. Forskjellige innledere belyste vannsituasjonen og vannproblemer i sitt hjemland. Liss Schanke fra Norge oppsummerte 10 hovedutfordringer om vann, med eksempler fra et NORAD-støttet prosjekt i Morogoro i Tanzania. De fleste utfordringene er relevante for andre land også.

1. Miljøvern: Forsvarlig forvaltning av vannressurser

Elvene i Morogoro er truet av erosjon og forurensning fra husholdninger og landbruk og industri. Vern av vannressurser er et viktig felt og omfatter rydding av elvebredden og treplanting.

2. Helse: Hindre sykdom og epidemier ved urent drikkevann

Mange sykdommer (kolera og dysenteri, og diaré som er en vanlig årsak til dødsfall blant barn i Afrika) spres via urent drikkevann. Malaria myggen som er den vanligste dødsårsaken i Afrika klekker larvene i vann. Morogoro har mye malaria og koleraepidemier. All sykdom spres raskere i en befolkning med nedsatt immunforsvar på grunn av HIV/AIDS. Viktige tiltak: utbygging av latriner og kloakksystemer, testing og rensing av drikkevann, informasjon om helseproblemer ved å drikke urent vann, og hjelp til syke – til en pris de kan betale.

3. Likestilling: Redusere tung og tidkrevende vannhenting for jenter og kvinner

Jenter og kvinner har hovedansvaret for å hente vann og brensel i Morogoro. Det kan ta flere timer hver dag, og kvinner med 10-liters spann på hodet er et vanlig syn. Vannforsyning til matlaging, vask og drikke må skaffes hvis jenter skal få tid til skole og lekser, og voksne kvinner få tid og energi til inntektsgivende arbeid og samfunnsdeltakelse. Et enkelt tiltak er samling av regnvann for å sikre vann til klesvask og husvask. Det hindrer forurensning av vannkilder og reduserer vannbæring.

4. Fordeling: Sikre vann til alle husholdninger i hele kommunen

I Morogoro har bare ca. 60% av innbyggerne tilgang til vann fra det statlige vannselskapet, de fleste bare fra en felles pumpe eller vannpost – og bare deler av dagen. Vannledninger til hele kommunen, bygging, utbedring og vedlikehold av ledninger, brønner og pumper koster mer enn det offentlige kan dekke.

5. Sikre organisering og institusjonalisering av systemer for vann og kloakk

Man sier ofte i Afrika at det viktigste når det gjelder vann er å "Fix the institutions, not the pipes". Det gjelder i Morogoro. Det statlige vannselskapet er et av hoved-

problemene. Det har verken kompetanse eller vilje til å sikre vannforsyningen til kommunen – eller til å innse at de trenger bistand utenfra.

6. Sikre forsvarlig samarbeid mellom private og det offentlige

De eneste private vannleverandørene i Morogoro foreløpig er unge gutter som henter vann i bøtter i elva og selger det på gaten, men snart ventes private firmaer – muligens også internasjonale selskaper som i mange andre land. Da ventes prisen på vann å bli høyere enn det folk kan betale.

7. Regulere eiendomsrett til land og vann og hindre konflikter

Privatfolk i Tanzania kan fritt kjøpe land og bygge private brønner – også ved felles vannkilder. Vannboring og brønnbygging kan koste ca. 40.000 kroner – en formue for fattige. Det er ingen systematisk arealplanlegging og vannutbygging til nye boligområder.

8. Hindre konflikter på grunn av vann

Vann er en vanlig kilde til konflikt og har også ført til drap i Tanzania mellom de fastboende og masaiene. De fastboende bøndene har brønner og vannpumper, masaiene trenger vann til kvegflokkene.

9. Endre holdninger - hos offentlige, innbyggere, private og frivillige

Vann har tradisjonelt vært gratis i Tanzania. Utfordringen nå er å sikre alle innbyggere et minimumforbruk av vann – gratis eller til en pris de kan betale – og hindre sløsing og overforbruk.

10. Skape samordning, koordinering og sosial mobilisering

Sikker vannforsyning til alle innbyggere krever samordning og koordinering mellom det offentlig og private – og sosial mobilisering av innbyggerne på tvers av klasse- og økonomiske skiller.

WILPF-samarbeid Libanon - Norge

Tekst Hanna Schanke, Bilde Liss Schanke

*Anna Caroline og Hanna fra Norge.
Sara, Zeina og Mona fra Libanon*

Som mange av dere sikkert er klar over, har IKFF Norge hatt et samarbeidsprosjekt med WILPF Libanon de siste tre årene, og har nå fått en positiv innstilling for de neste tre. Ettersom hovedfokus for den libanesiske seksjonen har vært å utdanne unge kvinner, har den norske seksjonen valgt å bruke videre samarbeid som et rekrutteringsgrunnlag for nye medlemmer.

Det endelige svaret på hvorvidt prosjektet vil bli tildelt nye midler, kommer i februar 2005. Da vil det samtidig siktes mot å sende en delegasjon til Libanon, bestående av tre erfarne IKKF'ere, samt tre-fire representanter for de yngre medlemmene i Skandinavia, henholdsvis jenter som deltok på Gertrud Baer seminaret i Sverige i sommer.

Målet med reisen vil være å fremme gjensidig læring, gjennom workshops, forelesninger, opplevelser av arabisk kultur etc. Vi håper også å lykkes med å planlegge et Gertrud Baer seminar i Libanon sommeren 2005, der vi forhåpentligvis vil kunne rekruttere nye medlemmer, både til Skandinavia og til Libanon, og gjøre det mer attraktivt for eksisterende medlemmer å fortsette. Slik vil vi forsøke å videreføre det gode arbeidet vi startet i Kungselv i sommer.

Gertrud Baer seminaret 2004

Tekst Hanna Schanke. bilde Liss Schanke

Jentene på Gertrud Baer seminaret

Jeg meldte meg på til GB seminaret 2004 med blandede forventninger, der det meste jeg følte jeg kunne vente meg, var å ha noen interessante diskusjoner med jenter på min egen alder. I stedet kom jeg hjem, en liten uke senere, med nære venner fra hele verden, et helt nytt syn på flere ting enn jeg kan nevne, samt en forsterket tro på fred, frihet, og betydningen av solidaritet.

Vi fikk høre fra flere av deltakerne på kongressen om ulike aspekter ved både WILPF og FN. Alle disse innleggene og foredragene var svært interessante og lærerike, og ga oss en god bakgrunn for hva vi senere diskuterte. Aller mest tror jeg likevel vi lærte av hverandre. Våre libanesiske søstre tok initiativet til denne gjensidige læringsprosessen ved å fortelle om situasjonen i sitt hjemland, som var ukjent for de fleste av oss. Inspirert av dette valgte flere av deltakerne å fortelle om opplevelser i eget land. Denne åpenheten skapte en grobunn for debatt og gjensidig utveksling av tanker og erfaringer, som ville prege resten av seminaret.

Vi fulgte også til en viss grad talene og diskusjonene på kongressen, som vi senere brukte som inspirasjon for vårt eget program. Det ble mer og mer tydelig at vi alle hadde hatt mer eller mindre de samme tankene og erfaringene i henhold til fredsarbeid og medlemskapet i WILPF.

Flere av deltakerne fortalte at de tidligere hadde følt frustrasjon over ikke å bli hørt og støttet innad i egen seksjon. Ettersom dette var en generell utfordring, valgte vi å sette hovedfokus på denne, for slik å kunne støtte og motivere hverandre. Vi bestemte oss for å dele våre tanker med deltakerne på kongressen, da vi holdt vår fremførelse på seminarets siste dag. Vi ble alle lettet og glade for å bli møtt med forståelse og respekt av de eldre medlemmene, og det oppsto en god debatt som dessverre måtte avbrytes av tidshensyn.

Vi valgte også å sette fokus på det som oppleves som språkbasert diskriminering, der engelskspråklige får en enorm fordel. Språklig diversitet er et gode, ikke et problem, var holdningen vi søkte å fremme.

Det var viktig for oss å fremheve at all kritikk var ment som konstruktiv, og at den var ment til å uttrykke vårt ønske om å gjøre IKFF bedre tilpasset mor-

gendagen. Før vi dro, ga vi hverandre et løfte om å jobbe for dette målet. Vi har stadig hyppig kontakt per e-post, for slik å kunne jobbe sammen, framfor at hver og en står alene. I tråd med dette forsøker vi nå å opprette en internettside der vi kan legge inn informasjon om eget arbeid. Vi håper at alle IKFFs medlemmer vil kunne få glede av denne i fremtiden, for slik å minske gapet mellom yngre og eldre medlemmer gjennom å fremme gjensidig læring. Vi ønsker å vise at vi er ressurssterke unge kvinner, som er stolte av å være medlemmer i en så tradisjonsrik organisasjon som IKFF, og som ønsker å bidra til å bringe organisasjonen inn i fremtiden.

**Vi, som bare er en dråpe i havet,
la oss være klar til
å bli den dråpen, som
får begeret til å flyte over.**

Carl Scharnberg

Omtale av Johan Galtungs foredrag på kongressen

Av Hanna Schanke

Johan Galtung var en aktuell foreleser på kongressen, på grunnlag av hans arbeid med konfliktløsning internasjonalt, fortrinnsvis ved hjelp av seminarer, og selvfølgelig hans fremtredende rolle som krigs- og fredsforsker, og USA-kjenner.

På kongressen fremla Galtung sin teori om at den amerikanske selvfølelse langt på vei sidestiller de Forente Stater med en religion. Galtung skisserte selv tre syndromer/mekanismer som bidrar til dette, og jeg velger her å ta utgangspunkt i disse.

"Utvelgelse – Ære – Traumer" syndromet

Dette er den historiske komponenten av Galtungs fremstilling. Hovedpoenget her er at amerikanere fra begynnelsen så seg selv som det utvalgte folk, det naturlige midtpunkt, med de forpliktelsene og godene det medfører. Amerikanske interesser og verdier sees på som viktigere.

Æresfølelsen er en forlengelse av dette, der den amerikanske treenighet (fritt marked/ uavhengig demokrati/ judeo-kristendom), og senere også misjonering for denne, står sentralt. Tro på skjebnen, og USA som 'det lovede land' er vesentlige vilkår for denne misjoneringen.

Traumer i tidlig amerikansk historie inkluderer overgrep mot urfolk samt slavedrift og påfølgende undertrykkelse, borgerkrig, og sist, men ikke minst, de tapte kriger i Korea og Vietnam.

"Dikotomi – Maniskhet – Armageddon" syndromet

Dette utgjør, i henhold til Galtung, den bibelske komponenten.

Dikotomi vil si en todeling uten gråsoner, dette er tankegangen bak det tidsaktuelle sitatet 'enten er dere mot oss, eller med oss'. Dette ble ikke godt mottatt i Europa, men ble i mindre grad sett på som uvanlig innen den dualistiske kulturen USA representerer. Som en videreføring av dette nevner Galtung den maniske todeling av verden inn i to kategorier, godt og ondt.

Og sist, men ikke minst innen denne bibelske komponenten: troen på et armageddon, det vil si at bruk av vold vil utgjøre den avgjørende faktor.

Nektelses-/Prosjekteringsmekanisme

Denne komponenten er tidløs, i betydningen underliggende i den amerikanske kultur. Hovedpoenget er her at USA, nekter for egen, og alliertes, voldelighet, og samtidig for andres fredfullhet. Dette henger sammen med et svart-hvitt syn på verden, som jeg nevnte i et tidligere avsnitt, det vil si at man nekter for at 'de onde' kan ha gode egenskaper, og samtidig for at 'de gode' kan ha dårlige egenskaper. Slik skapes, i følge Galtung, et verdensbilde som oppfordrer til fiendskap og varig konflikt, samt overgrep i konfliktsituasjoner.

Etter min mening var Galtungs foredrag meget godt, og bidro i sterk grad til å forklare amerikansk utenrikspolitikk på grunnlag av amerikansk selvfølelse.

Hanna Schanke

Neste generasjon IKFF'ere begynner å gjøre seg gjeldende, hurra! Tre fine artikler fra kongressen kom fra Hannas hånd, og hun tenker å trekke med seg flere. Vi sier tvi tvi.....

Tsjernobyl er ikke over

Intervju med Irina Grushevaya av Helene Freilem Klingberg

Irina Grushevaya fra Hviterusland med Sarvi Chitsaz, leder for Kvinnekomiteen for Irans nasjonale motstandsråd. Hun er bosatt i Paris og var invitert som gjest til kongressen.

Dr. Irina Grushevaya, er for mange identisk med stiftelsen "Children of Tsjernobyl." Stillferdig, men inntrengende forteller hun i en samtale jeg hadde med henne, om utfordringene i Europas siste diktatur, Hviterusland. Her gjør landets president Lukasjenko, som ble gjenvalgt i september, sitt ytterste for å bagatellisere de fortsatte skadevirkningene fra Tsjernobylkatastrofen. Selv kan hun legge fram omfattende medisinsk dokumentasjon som forteller noe ganske annet.

Irina er professor i lingvistikk og president for International Association for Humanitarian Cooperation som har etablert samarbeid med en rekke land, deriblant Norge. Her er pensjonert høgskolelektor Eva Fidjestøl i Bergen kontaktperson. Siden 1989 har 160.000 barn fra Hviterusland blitt sendt utenlands for å gjenvinne helse og krefter etter den

Mange sterke inntrykk fra møte med kvinner på barrikadene bærer man med seg hjem fra Kungälv. Mens noen kjemper for retten til vann og helse, utfordrer andre dem som tror at freden kan vinnes ved å reise murer og sprengte bomber. Noen står opp mot presteveldet og kvinnediskrimineringen i Iran, mens atter andre løfter fram barnas rettigheter i undertrykkende regimer.

radioaktive stråling, og oppleve andre impulser enn deres eget land kan gi dem.

- Barn i alderen 10-15 år har besøkt Tyskland, Italia, Polen, Holland, England, Skottland, Tyrkia, USA og Canada - og Jugoslavia før krigen. I Norge har to grupper unge mennesker hatt opphold ved United World College i Sunnfjord, forteller Irina, som selv har vært i Norge mange ganger med besøk i bl.a. UD og Stortinget, Kirkerådet og Chr.Michelsens institutt.
- Barna som får et utenlandsopphold på tre-fire uker, bor vesentlig i familier sammen med voksne frivillige som ledsager dem. Vi samarbeider med kirker, skoler, Røde Kors og andre som er opptatt av denne saken.
- Den store utfordringen er - ikke å glemme Tsjernobyl. Stråleskadene fortsetter, nye barn bærer dem med seg i sine kroppor, viser undersøkelser i Minsk. Det dreier seg om ulike deformasjoner, kreft, bronkitt, astma og kroniske sykdommer. En undersøkelse i ett område viser at blant 856 nyfødte barn i 2001 var bare tre helt friske!

Landets president mener at skadevirkningene i dag etter Tsjernobyl gjelder svært få, og myndighetene prøver å hindre oss i å nå ut med informasjon, sier Irina. Vi fikk viktig statistikk og fakta fra en lege, men fikk ikke nevne hans navn. Det er grunn til å tro at så mye som 1/3 av landet er infisert, forskere har påvist dramatisk økning i sykdom og dødelighet blant den stråleutsatte befolkningen, og risikoen for lavdosestråling er høyere enn tidligere antatt. Men mange fester lit til myndighetene og begynner å vende tilbake til områder som de ble evakuert fra.

Irinas deltagelse i Kungälv formidlet viktige innspill til en pågående debatt om atomkraft, militarisering og miljø. Det er også et nyttig korrektiv til avisen Morgenbladets såkalte "avsløringer" 6.oktober om helseskadene etter Tsjernobyl som en angivelig bløff. Noe som for øvrig Eva Fidjestøl har imøtegått i Morgenbladet og Bente Aasjord i Dagbladet.

Nytt hovedstyre for WILPF Valgt på kongressen i Sverige

Av Edel Havin Beukes

Regina Birchem
President

Samira Khoury
Visepresident

Marta
Benavides
Visepresident

Dulcy de Silva
Visepresident

Annelise Ebbe
Visepresident

Mans van
Zandbergen
Kasserer

Det nye hovedstyret i WILPF som ble valgt på kongressen i Sverige består av **Regina Birchem** fra USA som president og de fire visepresidentene **Marta Benavides** fra El Salvador, **Zamira Khoury** fra Libanon, **Annelise Ebbe** fra Danmark og **Dulcy Da Silva** fra Sri Lanka. **Mans van Zandbergen** fra Nederland fortsetter som internasjonal kasserer.

Regina Birchem har vært med i WILPF siden 1980. Hun er biolog og har lang erfaring i forskning og undervisning på amerikanske colleges og universiteter. I 1992 ledet hun WILPF-delegasjonen til FNs miljøkonferanse UNCED i Rio de Janeiro. Hun var også med i arrangørgruppa for WILPFs fredstog til Beijing i 1995 og har vært aktivt til stede ved flere andre FN-møter. Hun har skrevet en mengde artikler, holdt foredrag og vært ansvarlig for mange arrangementer som WILPF har hatt. Hun har særlig engasjert seg i feltet militarisme, miljø og utvikling. Hun har vært internasjonal visepresident i to perioder fra 1995-2001 og bor i nærheten av Pittsburg i Pennsylvania.

Marta Benavides er utdannet i teologi (spesielt feministisk teologi) og undervisning. Hun er leder for et internasjonalt institutt for mellomfolkelig samarbeide om bærekraftig fred og er spesielt opptatt av praktisk fredsarbeide på grassrota. Hun er aktivt tilstede i forbindelse med mange viktige FN-møter. Hun ble medlem av WILPF i 1972 og fikk igang en WILPF-seksjon i El Salvador. Hun bor i Santa Ana.

Zamira Khoury er født i Gaza, Palestina men ble libanesiske statsborger i 1958 og er bosatt i Beirut. Hun har utdannelse i arabisk litteratur, underviser og oversetter og er bl.a. forfatter av barnebøker. Hun er for tiden nestleder i den libanesiske seksjonen og har vært IEC-medlem. Hun var bl.a. medstifter og leder av Palestinian Human Rights Organization og er pt. leder for Arab Women Solidarity Organization.

Annelise Ebbe betegner seg selv som pasifist og feminist. Hun er forfatter og oversetter. Hun ble medlem i WILPF i 1995 og har de siste årene vært leder for den danske seksjonen. Hun er en allsidig aktivist med mange tillitsverv og internasjonale kontakter og er bosatt i København.

Dulcy de Silva ble gjenvalgt som visepresident. Hun er også leder for WILPF seksjonen i Sri Lanka og er spesielt opptatt av fredsbygging, fredskultur og FNs Sikkerhetsråds resolusjon 1325. Hun har fått flere utmerkelser for fredsarbeid i det borgerkrigsherjete landet. Hun bor i Colombo

Mans van Zandbergen har vært leder for den nederlandske seksjonene i mange år, har vært IEC – medlem og har fungert tidligere som internasjonal kasserer. Hun er utdannet sykepleier og underviste ved Høyskolen i Utrecht til hun nylig pensjonerte seg.

Vann og vold

Kvinneligaens plass i det europeiske sosiale FORUM (ESF)

London 13 - 15 oktober 2004

Av Berit Ås

Kvinneligaen var her representert med 3 viktige program. Møtet om kvinner mot militarisme og manskraft var antakelig det største. Det fant sted i den største hallen i kongressenteret Alexandria i en fullsatt sal. Det selvstendige norske programmet om nyliberalismens fattiggjøring av flertallet av kvinner i alle land trakk også en stor gruppe med IKFF-tilhørere selv om det fant sted på en skole inne i byen.

I den første delen holdt ligaens fremragende medlem Cynthia Cockburn sitt innlegg om: "Militarisme, manskraft og den vedvarende krig". I den andre stilte jeg spørsmålet om hvorvidt den nye multikorporative verden egentlig har råd til å holde seg med kvinner. Det tredje møtet var av spesiell interesse for ligamedlemmer siden representanter fra 8-9 land der fortalte om virksomheten i sine hjemland.

Det historiske bakteppet.

Rammen om dette store arrangementet ble dramatisk. Under ESF kom nyheten om at statsminister Tony Blair ville støtte Bush i hans valgkamp ved å utplassere 1 en av 24 planlagte raketter av USAs rakettskjoldforsvar i - England. Det ga en spontandemonstrasjon fra ESF-deltakere, og som fikk stort oppslag i TV. I lys av at Pershingrakettene endelig ble trukket tilbake fra Englands jord for 13 år siden etter lang folkelig protest, vakte løftet enorm harme. Ut fra det som skjedde i juni 1984 der jeg tilfeldigvis deltok i en demonstrasjon sammen med 200.000 andre, var dette lett å forstå. Samlingen i Hyde Park den gangen var så enorm at avisene løy massivt om antallet. Ken Livingston, nåværende ordfører i London, holdt en flamme tale fra støtten på Trafalgar Square, men

TIMES hadde bare en mindre spalte om demonstrasjonen og skrev at den - bare (!) samlet 40 000 mennesker.

Det andre bakteppet

har å gjøre med kvinnenes massive usynliggjøring i tidligere sosiale fora, fra Porto Alegre til Genève, i Seattle, Gøteborg og Paris etc. etc. Til og med i Norge, etter en av de store konferansene, ble det laget en oppsummering om velferdsaspektet der lederen Asbjørn Wahl lot 11 menn holde foredrag om temaet.

Så vidt kvinner har konstatert, over hele den ganske jord, er det de som skaffer vannet, tilbereder maten (der den fins), stiller syke og gamle og flykter med husgeråd og småbarn hver gang krigere sveiper over territoriene. Ikke slik på ESF. En oversikt over deltakerne i panelene viste at nesten 40% var kvinner. Allikevel var det et kjempemøte der særlig unge kvinner, antakelig ut fra erfaringer på tidligere konferanser ba om større representasjon og truet med omfattende streik.

IKFF-temaer.

Som nevnt var det møter om militarisme og kvinnene som trakk det helt store publikum. Ikke bare holdt Cockburn sitt innlegg der hun skarpt skiller

mellom det feilaktige uttrykk "Kvinner motstand mot krig" og "Feminismens kamp mot militarismen". Hennes argument er: "Feminismens hovedanliggende er, i teori og praksis, forståelse og undergraving av patriarkatet, som er kortversjonen av det seiglivede, historiske og alminnelig utbredte syn på det tilpassede sex-gender system som innebærer mannlig dominans. Det er på grunn av sammenhengen mellom patriarkat og militarisme at feminist er antimilitarister."

Så fulgte dokumentasjonen: "Militarisering og vold mot kvinner i Nigeria" av Alice Ukoko. IKFFs palestinske seksjon, "fanget mellom israelske tanks og dødsskvadroner" september 2000-2004: 3385 palestinere drept. 82% var sivile. 621 palestinere under 17 år drept med skarpe skudd, 20 skutt i hode, ansikt og nakke" IANSA (International action network on small arms) "Kvinner kamp mot væpnet vold" og "Kvinner, væpnet vold og hjemmet" og ikke minst presentasjonen av de store Amnesty Internationalrapportene fra Kosovo, (Serbia og Montenegro): "Betyr det at jeg har rettigheter?" Sikring av menneskerettighetene for kvinner og jenter utsatt for tvungen prostitusjon. (Mai 2004) - Eller fra Afrika: " Stopp overgrep mot kvinner under væpnet konflikt..

Privatisering av vann

Vi går inn i en overfylt sal der fagforeningene holder sine møter om situasjonen i de ulike land. Den kvinnelige lederen fra Colombia (der 16 ledere allerede er drept) forteller om arbeidernes og befolkningens vilkår. Fagforeningsledere står i en utrettelig, men livsfarlig kamp. Forfatteren og journalisten George Monbiot snakker om en annen måte å drepe på: F.eks når Englands bistandsmidler går gjennom "Adam Smith's institutt" som gir fattigfolk i slummen utenfor Johannesburg hjelp til å privatisere vannet. Brosjyren vi får i hendene sier: CAN YOU SWALLOW THIS? 300

døde, 200 000 smittet av kolera, 10 millioner uten adgang til rent vann. Han raser over at de pengene som var ment å redde liv nå går til å drepe og sykkeliggjøre de samme menneskene. Disse møtene handler om "Privatisering av offentlig tjenester" og det faktum at de fattige ikke kan betale for dem. Vann er det viktigste av alt mennesker må ha for å overleve. Kvinner bærer det på sine hoder, trekker det opp av dype brønner, må la sin familie pøse i seg forurenset vann fra skitne kilder. Så er vel dette sett på som et stort kvinneproblemm? Siden de både må ta seg av dem som blir syke av vannet, skitne og uttørkede? Eller er det bare et problem for dem som selger vannet og som ikke syns de tjener nok på det?

Usynliggjøring av kvinner

Vi leser alt vi kommer over om dette. Men verken i Monbiots bok "The Age of Consent. A manifesto for a New World Order", i John Pilgers "The New Rulers of the World" eller i Michel Alberts "PARECON: Life After Capitalism" finner vi en eneste setning som handler om kvinnenes og barnas rettigheter. Kvinner synes med andre ord ikke å finnes i patriarkatets hode. Verken når det gjelder vann som dreper eller våpen som dreper. Vann og våpen er i krigernes hoder, der kvinner og barn antakelig er det smårusket som en må kvitte seg med når viktige verdensproblemer skal løses, - eventuelt voldtatt og utpint den halvdel av menneskeheten som er av ringe verdi.

Den som kommer ut av Europas sosiale forum uten denne forståelse, har egentlig ikke vært til stede der. Eller de har ønskedrømt om at kvinnene i dag under patriarkatet betyr noe særlig for verdensproblemenes løsning. Det merkverdige og viktige er at denne usynliggjøring, utrydding og frarøvelse av rettigheter og eksistensgrunnlag er prosjektet som kvinnefredsbevegelsen tar opp og legger på sine skuldre, og som de vil lykkes med å bære fram til en annen jord - med tiden.

Norges Sosiale FORUM (Globalisingskonferansen)

Vi har vi ikke fått noen til å skrive derfra desverre. Selv skulle jeg ha vært på et av de store møtene, men i siste liten var det blitt flyttet fra Samfunnshuset til Håndverkeren, og det pøsegnet så det ble ikke noe av for mitt vedkommende.

I det hele tatt var det mye dårligere organisert denne gangen. Samfunnshuset har 2 innganger og dårlig tilgjengelighet, og var for lite, så en masse møter foregikk rundt i byen. Veldig upraktisk, og det var også dårlige plasser til stands. Så jeg håper at neste års konferanse kommer i Folkets Hus, det egner seg mye bedre.

GTL

De glemte menneskerettighetene,

ØSK= Økonomiske, sosiale og kulturelle m.

Vårt medlem Hermien Prestbakmo har sammen med Hartvig Sætra fått laget en brosjyre på dette temaet. De har også laget en nettside, og de har fått støtte til begge deler fra UD.

Vi vil gjerne være med på å spre denne informasjonen til så mange som mulig.

Brosjyren fås ved henvendelse til S. Prestbakmo, Trollbakken 6, 9321 Moen i Målselv.

Nettsiden finner dere på www.menneskerett.info eller www.menneskerettigheter.info.

Det finnes ingen veier til fred

Fred er veien!

En presentasjon av en fredsutstilling under Bergen Sosiale Forum

Bergen Sosiale Forum, en liten lokal avlegger av World Social Forum, så verdens lys i september i år, og IKFF var en av de tyve organsiasjonene som sto bak nykommeren.

Forumet var kalt "En annen verden er nødvendig" og fokuserte på politiske og økologiske konsekvenser av den neoliberalistiske globaliseringen, på nødvendigheten av en mer rettferdig fordeling av verdens ressurser og på freds- og antikrigsarbeid. Syv fredsaktivister fra IKFF og Attac, samarbeidet i denne forbindelse om en utstilling med tittelen: *Det finnes ingen veier til Fred. Fred er veien*. Utstillingen åpnet under forumet og varte i ni dager.

Vi fokuserte på flere tema. Et rom var viet til temaet krig og militarisering og konsekvenser for miljø og utvikling. Sentralt var en illustrert fremstilling som viste de enorme summene som årlig brukes til militært forbruk og hvor små andeler av dette som kan innfri de globale behovene for helsetilbud, utdanning, vannforsyning og også slette av ulandsgjeld. Eva Fidjestøl som er fysiker deltok i utstillingsgruppen og laget blant annet oppslag om moderne uranvåpen og hvilke relativt ukjente, men grusomme konsekvenser bruken av disse har for livsmiljø og helse. Store mengder med uranvåpen har vært brukt i krigene på Balkan, i Irak og også nå i Afghanistan. Blant den afghanske befolkningen som lever i nærheten av bombekraterer hvor det er brukt uranvåpen, er det oppdaget stor hyppighet av helseproblemer som forbindes med radioaktiv stråling.

Etter Gulfkrigen i Irak førte bruken av uranvåpen som kjent til kraftig økning i ulike kreftformer, og det er også en stor og uforklarlig økning av barn født med groteske misdannelser. I samme rom hadde vi informasjon om ny norsk forsvarspolitik, og vi hadde sakset to artikler fra Klassekampen med uttalelser fra IKFF bl.a. om forsvarsministerens deltakelse i Natos Nuclear Planning Group.

Vi satte også fokus på det norske oljefondet som har investert milliarder i amerikansk krigsindustri, blant annet i masseødeleggelsesvåpen-selskapet Lockheed Martin. Hvert rom i utstillingslokalet hadde et tema. I tillegg til krigsrommet, hadde vi et aktivitetsrom, et visjonsrom, og et rom for fredsorganisasjoner/fredsprosjekter. I korridoren var National Missile

Ase Møller-Hansen

Eva Fidjestøl

Defence-programmet (stjernekrig) presentert. Her var også collager med flotte bilder fra de store fredsdemonstrasjonene 15. februar i fjor.

I visjonsrommet presenterte vi Mahatma Gandhis ikke-voldsbegrep Satyagraha, som innebærer mye mer aktiv konfrontasjon enn det vi gjerne forbinder med ikke-vold. Vi presenterte også noen av hans visjonære uttalelser om fred og rettferdighet, og vi hadde et bord med Gandhilitteratur. Vi viste her et utvalg av fredsprisvinnere, bl.a. Martin Luther King, Dalai Lama, Jody Williams og Shirin Ebaidi med en kort presentasjon av deres arbeid og visjoner. Vi viste også forslaget: *En vei til fred med Irak*, utarbeidet av fredsforskeren Jan Øberg og tidligere FN-koordinator i Irak, Hans Von Sponeck, et forslag som var offentliggjort lenge før krigsutbruddet. I samme rom hadde vi plassert et bord med gjestebok hvor de besøkende kunne skrive ned tanker om fred og visjoner for fred.

I aktivitetsrommet hadde vi et stort arbeidsbord med fargete ark og tegnemateriell, hvor vi oppfordret barn og ungdom og andre til å tegne noe de forbinder med fred. Tegningene ble hengt opp etter hvert. Her hadde vi også lesestol med sofa og et godt utvalg av bøker om fredsarbeid som vi blant annet hadde på lån fra Norli bokhandel. Rommet var ellers dekorert med fredsbrev fra barn og bilder av kunstnerne Stella East og Edmund Cluett.

I det siste rommet presenterte vi fredsorganisasjoner og vervemateriell, og vi hadde et bord med varer som amerikanske fredorganisasjoner ønsker at vi skal boikotte og forslag til alternative varer.

Earthcharteret ble også presentert.

Vi prøvde i alle rommene å finne en god balanse mellom tekst og bilder. Vi la også vekt på at det var tredimensjonale elementer i alle rommene. I utstillingsgruppen var vi så heldige å ha med oss IKFF-medlem Susanne Urban som er arkitekt og som har lang erfaring med formgivning og utstillinger.

På åpningsdagen var det minikonsert med dyktige musikere som skapte fin stemning med sang, gitar og fløyte, mens Maries store nydelige fredsflagg valet i vinden utenfor vinduene. Flagget var sydd for utstillingen og skulle bl.a. fungere som et landemerke. Eva Fidjestøl og Edel Havin Beukes holdt interessante og lærerike foredrag, Eva om bruken av uranvåpnene og hvordan de ødelegger miljø og mennesker, og Edel om den globale militariseringen og konsekvenser for miljø og utvikling. Hun fortalte også om WILPFs innsats for å sette denne sammenhengen på CSDs agenda (komisjonen for bærekraftig utvikling).

I forkant av utstillingen ble vi intervjuet av Bergens Tidende som også senere kom til utstillingen og tok bilder. Dette til tross, så ga de oss bare to små omtaler, som knapt var synlig i avisen.

P1 derimot ga oss god mediedekning med et innslag i sitt populære program Timeglasset med reportasje og intervju krydret med musikkinnslag fra den flotte cd-platen Lullabies from the Axis Of Evil, (kirkelig kulturverksted 2004). Student-tv kom på besøk og laget en liten reportasje om utstillingen. At vi fikk så laber pressedekning fra Bergens Tidende gjorde kanskje sitt til at utstillingen var relativt dårlig besøkt. Vi hadde et sterkt ønske om å nå ut til langt flere, men vi var glad for å se tre videregående klasser blant gjestene.

Bare to av oss hadde erfaring med å lage utstillinger av et sånt format. Vi evaluerte utstillingen og syntes at vi hadde en god presentasjon av mange viktige tema. Samtidig så vi at forbedringspotensialet var stort, særlig med tanke på markedsføringen, både i forhold til medier og kanskje enda mer ovenfor skoler. Vi hadde også en del ideer som vi ikke fikk gjennomført, fordi det var mer arbeid med utstillingen enn vi i utgangspunktet hadde trodd. Men prosessen var lærerik og vi håper å lage en ny utstilling til neste år.

Hvis andre i IKFF ønsker å gjøre noe lignende og trenger råd og kanskje også materiell, så er det mulig å kontakte oss. IKFF har mail-adresser og telefonnumre.

For utstillingsgruppen, Åse Møller-Hansen, Bergen IKFF

God, guns, and gays

Av Reidun Astrid Nydal

Mandag og sol over landskapet. En god begynnelse på ei ny uke inntil jeg skurrer på radioen og får inn de siste hendelsene fra Irak-amerikanske luftangrep har satt inn mot byen Falluja. Flere titalls mennesker er drept. Nok en påminnelse om utfallet av det amerikanske presidentvalget, om moralske verdier

og om "God, guns and gays." Det er da jeg kommer til å tenke på en episode noen år tilbake i tid. Jeg satt en ettermiddag sammen med en familie i et lite hus i en landsby på den iberiske halvøya. Det var trivelige mennesker, et middelaldrende par som aldri hadde gått på skole noen gang. De hadde ei halvoksen datter som svinste rundt oss. Vi snakket om hverdagslige ting i landsbylivet. I bakgrunnen skurret det i et tv-apparat som visstnok sto på det meste av dagen når folk var hjemme, uansett program. Det var visst krim eller en krigsfilm denne gangen med konstant skuddveksling og drap. Men ingen tenkte på å skru av. Så ble det stilt. Det var en lettelse. Den nye filmen var en helt annen genre. Her handlet det om kjærlighet, ømhet. Et ungt par som omfavnet hverandre, et varmt kyss. Men da reagerte ekteparet. Av med TV'en! Dette var usadelighet som de unge kunne bli påvirket av. Sa de. Men hva med all volden, krigene, drapene for åpen scene? Reagerte de ikke på det? Sa jeg. Nei, det der - det er slik livet er. Det er ikke noe man kan endre på. Sa de.

Tippa fyller 90 år
Vårt mangeårige medlem Tippa Hareide fyller 90 år den 17. desember.

Hun er fortsatt aktiv, er med i redaksjonsutvalget og varamedlem til landsstyret.

Gratulerer med dagen!

FREDSPRISEN 2004

Av Edel Havin Beukes

Hun er kvinne, hun er svart og hun bor i Afrika!

Ved å tildele fredsprisen til Wangari Maathai har Nobelkomiteen gått utenfor "vår kulturkrets" for å finne en kandidat, er det enkelte som mener.

For Internasjonal kvinneliga for fred og frihet eksisterer det ikke noen slik kulturbarriere.

Tvert imot! Kvinneligaen verden over er meget stolte av denne tildelingen og har sammen skrevet dette til henne:

"Du er en fantastisk rollemodell for alle aktivister. Takk for din innsats for å fremme kvinners rettigheter i Kenya og i resten av verden. Det gleder oss at Nobelkomiteen har forstått sammenhengen mellom miljøets bærekraft og oppnåelse av fred. Noe du har vært klar over hele tiden. Du inspirerer oss til å fortsette med arbeidet for våre mål - et samfunn som respekterer mangfold, sikrer jordas ressurser, rensker opp etter seg og respekterer den visdom og intelligens som kvinner kan bidra med til beslutninger som angår oss alle."

Jeg møtte Wangari Maathai første gang i NGO-arbeidet på FNs kvinnekongress i Nairobi i 1985. Som politiske og aktive biologer hadde vi mye å prate om. Wangari Maathai var opptatt av energispørsmål, som å lage enkle solbaserte energikilder og bedre effektiviteten på de ovnene som var basert på trevirke for å koke mat. Hun deltok også i lobbyarbeidet mot en pro-atomkraft tekst som regjeringene hadde plassert i det offisielle møtedokumentet. Men dette klarte vi ikke å endre.

FNs Sikkerhetsråd sin resolusjon 1325 fra 2000 om "Kvinner, fred og sikkerhet" påpekte den ressurs som kvinner representerer for å forebygge krig og konflikter og få samfunn på fote igjen etter krig og ufred. Løsningen ligger ikke i å få flere kvinner inn i

militære styrker, men i at flere kvinner kommer med i konfliktforebyggende arbeid og i utformingen og gjennomføringen av ikke-voldelige tiltak for fred og sikkerhet og i styre og stell.

På NGO-møter under flere FN-arrangementer tok Maathai opp ulike problemstillinger som angår kvinners situasjon. På et møte som WILPF hadde på NGO-forumet under FNs miljøkonferanse i Rio i 1992 holdt hun et glimrende innlegg om "Militarisme i Afrika" - et forhold som har blitt kontinentets svøpe.

Under Rio-konferansen samarbeidet WILPF med andre organisasjoner om en erklæring der vi blant annet "erkjenner den klare sammenhengen som eksisterer mellom militarisme, utenlandsgjeld, global miljøforvitring og den skjeve økonomiske fordelingen i verden." Vi krevde et tillegg til Rio-agendaen som ville gi uttrykk for dette. Regjeringene ville ikke ta opp forholdet mellom det militærindustrielle kompleks, miljø og utvikling.

Fredsgruppa til ForUM for miljø og utvikling der IKFF også er med, har forgyves i flere år forsøkt å få den norske regjering til å ta et initiativ til å få sammenhengen mellom militarisme, miljø og utvikling på dagsorden i arbeidet til FNs Kommisjon for bærekraftig utvikling, CSD.

Årets Nobelpris er en sterk støtte til konfliktforebyggende arbeid i skjæringspunktet mellom fredsarbeid og miljø- og utviklingsarbeid. Nobelkomiteen har gjort et prisverdig og framtidsrettet valg av prisvinner - Wangari Maathai fra Kenya.

Når legene ser rødt!

Av Reidun Astrid Nydal

Forkjølelsesbacillus herjer gjerne med større eller mindre intensitet om høsten. Plutselig våknet jeg opp her en morgen med de velkjente symptomene, akkurat den dagen jeg skulle i selskap til en nabo. Under mine mange år i Portugal ble jeg vant til omtanke og vennlige klapp når jeg hadde forkjølelse/influensa. "Coitadinha!" ("Stakkars deg!") var et velmenende ord, en kjærkommen

sympatierklæring med en ganske tindrende effekt, og så varmet den som sola. Overgangen til avisarbeid i Finmark derimot ble barskt som klimaet der. "Influensa? Kom deg på polet du og få deg ei flaske brennevin!" Kort prosess!

Nylig var jeg på alternativ messe i Stavanger. Jeg kom til å stå med ryggen mot en spådame og kunne ikke unngå å høre hva hun fortalte sin unge klient "Ah her ser je mange mannar. Et nytt forhold er på gang..." Litt seinere spurte jeg henne om bakgrunnen som spådame. Svaret var omtrent slik "Je fikk en kortstokk i presang av en venn en gang. Så lærte je meg alle kortene utenatt. Deretter gikk je på et weekend kurs. Og så har je en veldig sterk intuisjon."

En balsam for sjelen kanskje for den unge damen som nettopp hadde fått utbrettet en frydefull fremtidsvisjon, akkurat som det velgjørende ordet "coitadinha!" Forskjellen var at det portugisiske remediet var gratis, mens hennes kostet noen hundrelapper.

Men en god intuisjon er i hvert fall ingen dårlig egenskap. Selv var jeg flinkere til å bruke alternativ medisin før. I flere år var jeg faktisk vegetarianer. Jeg gikk for eksempel inn for jevnlig fastedager hvor jeg bare drakk saft og urteteer. Den gang var jeg også sjelden forkjølt. Rødbetsaft var spesielt i skuddet i tidligere år. Men det kunne føre til bisarre situasjoner, som ei gang i Oslo. Jeg hadde i flere dager kjent kolikksmerter i magen. Stakk innom legevakten for å få en sjekk. Det ble konstatert blod i urin og avføring.

Legen som undersøkte meg så granskende på meg. "Du har en alvorlig og ytterst sjelden blodsykdom. De røde blodlegemene går i oppløsning. I min tiårige praksis her på legevakten har jeg bare kommet over to lignende tilfeller."

Først ble jeg som stum. Han sto over meg mens jeg lå utstrakt der på bordet. Jeg husker spesielt de runde øynene, de runde brilleglassene, det runde ansiktet. Så forsvant det som i ei tåke. Men det dukket opp igjen, og ordene hans ble repetert for mitt indre øre.

"Hvordan gikk det med de to?" fikk jeg stammet fram.

"Den ene ble kurert via naturlig vei. Den andre hørte jeg aldri mer til!" Så kom det bestemt "Vi må få deg innlagt på Aker sjukehus omgående!"

Noen timer seinere tuslet jeg inn på Aker, fant fram til medisinsk avdeling hvor jeg møtte en sjukepleier. "Jeg skal liksom innlegges!" sa jeg matt.

Så fikk jeg et enerom. Utenfor det store vinduet var en sommerdag på hell. Søvnlen kom omsider og tok meg med inn i drømmeland. Om morgenen var det legevisitt. Først legen, så to, tre sjukepleiere. Drakk du rødbetsaft dagen før du kom hit?" spurte han.

Jo, jeg hadde fastet og drukket en god del rødbetsaft, fikk jeg sagt.

Med ett var Alvoret som blåst bort. Han brast i latter. Den smittet på sjukepleierne.

"Det som i går så så dramatisk ut, har i dag blitt til en komedie..."

"Du mener at det ikke var blod i urinen, men bare rødbetsaft ... ?"

"Presis!"

"Men hvordan kunne de på legevakten fortelle meg om en alvorlig blodsykdom hvor de røde blodlegemene går i oppløsning?"

Legen innhentet raskt Alvoret igjen, sin stilling verdig, mens sjukepleierne fniste bak ryggen hans.

"Det feiler deg ingenting. Etter frokosten er det bare å komme seg opp og ut."

Og kolikksmertene har jeg til dags dato aldri fått føling med igjen.

Oppgjør med fortida legger grunnlaget for framtida

Av Ellen Elster

Like sikkert som jula kommer hvert år, like sikkert vil bøker fra krigens dager (2. Verdenskrig) og gjerne norske heroiske lidelser fra konsentrasjonsleirer befinne seg under juletreet.

Dette skrives av en som er født etter krigen, som ble fortalt mange anekdoter om krigen, som barn og som opplevde de voksnes hat mot tyskere og nordmenn som ble nazister. Dette skrives også av en som i voksen alder har vært opptatt av årsaker til krig, finne alternative løsninger til krig og som gjennom organisasjoner på grasrota har aksjonert mot krig og militarismens vesen. Mimring om krigens dager, slik jeg opplevde det, ble for meg perspektivløst og pekte i liten grad framover og med lite tilknytning til dagens kriger.

Gjennom internasjonal fredsaktivisme har jeg møtt mange mennesker som kommer fra konfliktområder og som har fått føle på krigens, diktaturets og undertrykkelsens grusomheter. Disse møtene har gitt inntrykk.

Oppgjør med fortida er viktig, ikke for å bli "ferdig" med det som var. For vil en noensinne kunne bli ferdig med det? Julelitteraturen viser det. Oppgjøret skal bidra til å hindre at det samme kan skje igjen, at samfunnet kan gjenoppta det normale, og at folk kan lære å leve med hverandre. Overgangsoppgjør er ikke enkelt. Hva betyr det at torturister blir drept? Hva betyr en slump med penger til ofrene når forsørgeren er borte for alltid? Hva har egentlig skjedd med dem som bare er blitt borte?

Pax Forlag har i løpet av 2004 kommet ut med en serie bøker om "Å overkomme fortiden".

Jeg har lest to av dem. Jon Elster har skrevet en bok som gir en oversikt over ulike oppgjør rundt om i verden, også historisk (*Oppgjøret med fortiden. Internasjonalt perspektiv på overgangen til demokrati*). Lars-Erik Vaale har skrevet om dødstraff i Norge etter 2. verdenskrig (*Dommen til døden. Dødsstraffen i Norge 1945 – 50*). Begge bøkene er langt fra anekdotiske. De er resultat av forskning ut fra henholdsvis filosofisk og historisk perspektiv og kaster lys over et svært vanskelig og ikke minst et følsomt tema.

Elster analyserer overgangsoppgjør ved innføring av demokrati etter okkupasjon og diktatur. Han ser på ordningene som har vært satt i verk eller planlagt satt i verk og reiser en rekke problemstillinger av juridisk og moralsk art. I mindre grad tar han et perspektiv nedenfra. Han er klar over at han behandler bare toppen av et isfjell. Gjennomgangen viser at det til alle tider har vært forsøkt å finne ordninger for oppgjør ut fra ulike motiver. Han problematiserer en rekke dilemmaer. Hva er rettferdig for hvem? Hva skal være kompensasjonen og hvor stor skal den være? Hvor lenge er det naturlig å kompensere for lidelser? Hva kan være formildende omstendigheter for overgrep, som for eksempel at overgriperen var veldig ung når han ble rekruttert, hadde dårlige oppvekstvilkår, ville ha blitt drept dersom han ikke utførte udåden, at det var lenge siden osv?

Vaale ser på bakgrunnen for at dødsstraffen ble gjeninnført i 1945. Dødsstraffen ble opphevet i 1902, og argumentet var de forrående følgene for samfunnet som helhet, og at straff skulle virke disiplinerende slik at den kriminelle skulle bli et samfunnsnyttig menneske. Da Norge ble okkupert i 1940, hadde dette synet endret seg dramatisk. To perspektiver ga

grunnlaget for den midlertidige loven som ble vedtatt i 1945: London-regjeringens ønsket å vise det norske folket sin handlekraft med strenge straffer som dødsstraff, og hjemmefrontens ledelse ville at alle medlemmer av NS skulle få sin straff (ikke nødvendigvis dødsstraff). Det siste fikk som konsekvens at Norge ble det landet i Europa som hadde flest personer som ble stilt for retten som en del av oppgjøret. Dermed ble en stor gruppe mennesker og deres familie brennemerket. Omkring hver 7. eller 8. husstand ble berørt av oppgjøret.

Begrunnelsen for dødsstraff var å hindre at folket tok loven i sine egne hender, noe som allikevel skjedde med hårklipping av såkalte tyskertøser og ikke minst mobbing av barn med tyske fedre. Den sterke stemningsbølgen av hevn snudde seg raskt. Allerede i 1947 startet en offentlig og intens diskusjon om hensikten med dødsstraff og i 1948 ble den siste personen skutt. Elster forklarer at overgrep utenfra og med kort varighet, vil som regel få et strengt men raskt oppgjør for så å bli ferdig. Men var oppgjøret rettferdig? Hvor effektivt var det? Hva med forsoningstenkning i forhold til dem som ble berørt? Kunne oppgjøret vært gjennomført annerledes, for eksempel som i Sør Afrika med en sannhetskommisjon?

Oppgjøret i Europa ble annerledes enn mange andre steder hvor overgrepene ofte kom innenfra og med lang varighet. I flere av disse oppgjørene kompromises det mellom det nye og det tidligere styret. Bakgrunnen var at undertrykkerne skulle fortsette å leve i det samme samfunnet.

Dette skjedde i det tidligere Rhodesia, nå Zimbabwe da Mugabe overtok makten. Der fikk blant annet de hvite jordeierne

beholde den jorda som tidligere hadde tilhørt den svarte befolkningen. I dag er det en gruppe svarte med Mugabe i spissen som krever jorda tilbake. Tilsvarende avtale skjedde i Sør-Afrika som i Zimbabwe. Det er nærliggende å spørre Sør-Afrika om grupper av den svarte befolkningen vil kreve jorda tilbake dersom det går for seint med den sosiale utviklingen. Sør-Afrika har riktignok hatt sin sannhetskomisjon hvor befolkningen har fått komme til orde. Men undertrykkerne går stort sett fri.

Kompromisser skjedde også i Latin-Amerika ved overgangen fra diktatur til demokrati. I utgangspunktet skulle ikke noe skje med undertrykkerne ved overgangen. I flere av landene viste det seg at folket ikke ville akseptere dette. De var langt fra ferdig med historien. Vi husker eksilchilenerne for noen år siden da Pinochet dukket opp i London, dette til tross for at Chile hadde hatt sin sannhetskomisjon. Mødrene på Maya-plassen i Buenos Aires er der fortsatt og krever klarhet om hva som skjedde med sønner og døtre som forsvant under diktaturet, og ikke minst de barnabarna som i flere tilfeller ble adoptert av barnløse støttespillere til diktaturet.

Elster omhandler ikke Balkan. Det hadde vært interessant å få en vurdering ut fra analysene hans. Det er grupper på Balkan som jobber med forsøringsprosesser, men i hvilken grad det vil få noen betydning, er vanskelig å si. Det er gjennom 1990-tallet skapt mange sår og bitterhet, hvor naboer er blitt fiender. Med opprøret blant Kosovo-albanere mot Kosovo-serbere i vinter, kan mye tyde på at området fortsatt er som et ulmende bål.

Prinsippet om individets ansvar er igjen kommet opp med fengselsbetjentenes overgrep i Abu Ghraib fengselet i Irak. Elster tar opp individets ansvar i forhold til overgrep. Han diskuterer mulige motivasjoner til overgriperne for deres overgrep og hvilke unnskyldninger som benyttes for å få minst mulig straff. Var overgriperne under press slik at de ville

ha blitt straffet dersom de nektet ordre? Kunne de ha blitt erstattet av andre dersom de ikke hadde gjennomført udåden? Eller gjennomførte de udåden med så stor nidkjærhet, at udåden kanskje ble enda verre? Vaale tydeliggjør disse spørsmålene i beskrivelsen av oppgjøret i Norge. Her skulle det enkelte mennesket gjøre opp for seg. Alle sider ved menneskets handlinger, overgrep og alvorlighetsgraden ble belyst og satt opp mot bakgrunnen deres, for eksempel oppvekstforhold, og som kunne peke i formildende retning. Vaale beskriver at flere av disse personene ikke hadde hatt enkle oppvekstkår og at nazistene ga dem muligheter som samfunnet ellers ikke ville ha gitt dem – et perspektiv som fortsatt er aktuelt i dag når vi diskuterer utvikling av fundamentalistiske trekk i samfunnet. I lys av dette kunne det være interessant å stille spørsmål om hva som ville ha skjedd om fengselsbetjentene i Abu Ghraib hadde nektet å gjennomføre torturen? Vi vet imidlertid at personer som nektet å gjennomføre tjenesten i Irak, måtte gå i fengsel. Sjøl om prinsippet om individets ansvar ble slått fast under prosessene i Nürnberg, vil det for ettertiden stå som et åpent spørsmål.

Er det mulig å få til rettferdig oppgjør? Vaale vil som historiker ikke ta stilling til om det norske oppgjøret etter krigen var rettferdig. Det han gjør er å fremme mange stemmer fra den tidas

debatter om oppgjøret. Han peker også på at oppgjøret fungerte som en del av nasjonsbyggingen etter 1945 ved at skyld ble fordelt, og at en sterk moralsk deling mellom gode nordmenn og forrædere ble bekreftet. Det er denne delen av historien som har preget min oppvekst som etterkrigsbarn. Avslutningsvis mener Vaale allikevel at tida er moden for en distansert diskusjon om dødsstraffens rolle i etterkrigsårene som et krigsoppgjør uten å demonisere de dødsdømte. For nok kan oppgjøret ha fungert rettferdig for den gode nordmannen. Men hva med de stemplede? Dagens krav om oppgjør viser at det var en gruppe som ikke opplevde rettferdighet.

Heller ikke Elster gir noen klare svar. Spørsmål han stiller er om oppgjør bør være tidsbegrenset. Er det riktig at etterkommere skal ha erstatning når både overgriper og offer er døde? Hva med historiske oppgjør av kollektiv art, som for eksempel holocaust? Andre eksempel kan være grupper som er frarøvet jorda si og vanlige rettigheter i samfunnet, som urbefolkningen i USA, Canada, Australia og New Zealand. Avslutningsvis peker han på at dagens samfunn har tatt lærdom av historien gjennom opprettelse av ulike institusjoner for overgangsoppgjør, som blant annet den internasjonale krigsdomsstolen, sannhetskommisjoner, og at det er etablert prosedyrer og standarder som er begynt å ta form.

Ellen Lahn til minne

Et av våre medlemmer gjennom mange år døde 86 år gammel den 30 august i år.

Ingen fra landsstyret var til stede under begravelsen, men Odrun Buer fra vår avdeling i Fredrikstad har sendt oss minnetalen som Ellen Lahns og familiens gode venn Inge Anzjøn holdt i Fredrikstad kapell den 7. september.

Av denne talen framgår det at Ellen Lahn hadde levd et rikt og mangfoldig liv. Hun etterlot seg 3 barn og 7 barnebarn som kan se tilbake på hennes mange engasjementer fra å være familiens og vennekretsens midtpunkt til deltaking i fredsarbeid (IKFF og Nei til Atomvåpen), og i Nei til EU. Hun var kjent for å ha sine meningers mot og hun var meget kunnskapsrik. Hun bodde mange steder både i innland og utland. Talen i Kapellet endte med et dikt: "Vi bøyer våre hoder i sorg".

I Ellen Lahns dødsannonse sto en oppfordring om å minnes henne med en gave til IKFFs arbeid. Vi sier tusen takk for denne omtanken.

MHR

TV-aksjonen 2005

Planleggingen av neste års aksjon er i full gang. Det er tilsatt aksjonsleder: **Vibeke Hollekim**, journalist med erfaring fra arbeid mot trafficking og handel med kvinner. Hun har dessuten vært sentral i aksjonsledelsen for den svært vellykkede TV-aksjonen i år ("hjerterom") og bringer med seg verdifull og nødvendig erfaring til det store prosjektet som en TV-aksjon er. Fra nyttår skal det sentrale kampanjesekretariatet være operativt. Innsamlingsorganisasjonen i fylker og kommuner bygges opp i løpet av vinteren og skal være på plass fra april 2005.

Aksjonen skal som kjent omfatte prosjekter mot mange former for vold mot kvinner. IKFF har valgt å prioritere prosjekter med kvinner som *ressurser og aktive aktører* ved forebygging og løsning av konflikter og krig. Vi vil likevel vurdere eventuelle prosjektforslag der kvinner er voldsofre av andre grunner, fordi disse temaene er viktige og berører mange, også innen WILPF. Men det er mange andre FOKUS-organisasjoner som vil fokusere på slike problemstillinger, mens IKFF er en av de få fredsorganisasjonene under FOKUS-paraplyen.

Det krever mye og langsiktig arbeid fra IKFFs side å få ansvar for et TV-aksjonsprosjekt, selv om virksomheten og innsatsen først og fremst foregår i mottakerlandet. Et felles hovedtema og strategi er en stor fordel for prosjektene våre. Det

- forenkler og forbedrer faglig koordinering og styring – fordi prosjektene kan nyttiggjøre seg felles materiell
- forbedrer nettverksarbeid og sør-sør kontakt – fordi prosjektene har mye felles
- sparer tid for IKFF i arbeidet med prosjektene

Foreløpig håper vi å få til prosjektsamarbeid med WILPF-seksjoner i Colombia, Burundi og Libanon (det siste som videreføring) med fredsbygging og konfliktløsning som felles hovedtema. Vi regner med å etablere en felles arbeidsgruppe for dette, med Liss Schanke som koordinator.

Prosjekter som skal finansieres av TV-aksjonen må planlegges allerede nå, selv om pengene først kan disponeres fra 2006. Frist for innsending av søknader til FOKUS er 1. februar 2005. Flere opplysninger om TV-aksjonen 2005 finnes på www.fokuskvinner.no

MHR

En julegave til IKFF?

2004 har vært et aktivt år for fredsarbeidet. 2005 blir et merkeår, med både IKFFs eget 90-årsjubileum og 100-årsjubileet for den fredelige unions-oppløsningen mellom Norge og Sverige. I 2005 ønsker vi å fortsette med et høyt aktivitetsnivå. Men aktivitet krever ressurser, det vet alle våre medlemmer og lesere. Vi har null kroner i lønnsbudsjett, men mange dyktige kvinner som står på. Likevel, litt verktøy må til. Vi snakker om muligheter til å delta på møter og seminarer rundt i landet, som foredragsholdere eller debattanter, å utgi informasjonsmateriell og kanskje også til å kjøpe noe tid for en utreder som kan gå mer i dybden enn det ellers er mulig. Kan du tenke deg å bidra til slikt verktøy?

I en tid da verden nærmest roper på ikke-voldsalternativer, på fredsbygging og forhandlinger har Regjeringen foreslått å skjære kraftig ned på sine bevilgninger til organisasjonenes fredsarbeid. IKFF har fått en årlig støtte til *fred og frihet* fra denne budsjettposten. En lobbyaksjon overfor Stortinget er satt i gang, men det er meget usikkert om den fører til noe.

Vi vet at mange av våre medlemmer støtter mange gode formål i tillegg til IKFF. Likevel spør vi om dere kan bidra med et ekstra beløp til vårt arbeid i samband med jul og nyttår. Kanskje kan noen av våre pensjonister betale "normalkontingenten" på 250 kr i stedet for 175 kr når giroen kommer på nyåret? Det vil bidra til å oppveie en feil fra i år, da mange giroblanketter ble sendt ut med "gamle" satser.

En julegave i år kan innbetales til IKFFs konto 0531 50 27057. Merk blanketten "julegave". Kanskje en idé for noen som vil støtte IKFF uten å bli medlem? Hva med et gaveabonnement?

Nødvendig kontingentøkning

Den internasjonale kongressen i sommer vedtok å øke satsene for seksjonenes internasjonale kontingent. Dette er nødvendig for å opprettholde virksomheten ved vårt Geneve-kontor, som har en liten stab. Landsmøtet 2005 må diskutere hvordan denne økningen skal dekkes.

Skattefrie gaver

IKFF er nå godkjent til å motta skattefrie gaver. Regelverket for denne ordningen forutsetter et "gulv" og et "tak" for slike bidrag. Det må også oppgis flere bakgrunnsopplysninger om giver enn ved vanlige bidrag. Er dette interessant for deg, så ta kontakt med IKFFs kontor.

Nordisk møte i København

Det halvårlige nordiske møtet ble holdt i København i tiden 8 -10 oktober 2004

Det startet på fredagskvelden med et kulturprogram med jazz ved Mette Damm, og så startet Annelise Ebbe (dansk forkvinne), en rekke innlegg, med "Fra patriarkalsk krigskultur til feministisk fredskultur" De følgende innlegg handlet om "Vann, ti utfordringer", "Kvinner i sort", "Lagsarbeide", "Ung og aktiv", "Kvinner i dialog: Human Right march" "Sivil ulydighet" og tilslutt om et kvinne til kvinne-prosjekt i Serbien. Innimellom spilte orkesteret og Mette Ramm sang. Det var en innholdsrik kveld.

Lørdag startet det egentlige nordiske møte med at de enkelte land snakket om de oppgaver de for tiden var opptatt av:

Danmark er opptatt av Thulebasen på Grønland og miljø og utvikling for Thuleeskimoene, om

økonomisk og sosial rettferdighet og arbeidet mot trafficking.

Finland var dessverre ikke tilstede.

Norge: Liss Schanke fortalte at vi var opptatt av arbeidet med 1325, "Militarisering av Rommet" og av vann, det ble også opplyst at FOKUS har søkt og fått TV-aksjonen 2005, også våre prosjekter i Libanon o.a. ble nevnt.

Sverige var opptatt av arbeidet med 1325, med sikkerhetspolitikk i Europa, problemene i Midtøsten og kjernevåpenspørsmålet, en stor konferanse er planlagt: "La himmelen være i fred", og de har fått penger til informasjonsarbeide. Gjennomgangen viser at de nordiske landene stort sett arbeider med de samme problemene, det burde vel egentlig gi litt større gjennomslagskraft?

De neste punktene handlet om

1325, en orientering fra den nye WILPF-ledelsen, om Sosial Forum i London, og en god del annet. Bl. a kom det opp et forslag om å lage et felles nordisk tidsskrift. Dette skal avklares på det neste nordiske møtet til våren.

Det ble servert en herlig lunsj og etter møtet ble det vist en film om traficking som var meget sterk. Tilslutt gikk vi "på byen" og spiste og koste oss.

Søndag begynte med et meget sterkt foredrag om trafficking av svenske Gunilla Ekberg.

Siden var det diskusjon om sammenhengen mellom krig, konflikt, prostitusjon og trafficking. Deretter hadde Kirsti Kolthof en orientering om den Europeiske Kvinnelobbyens politikk på området, og til slutt en presentasjon av et felles nordisk WILPF-initiativ om trafficking. Et meget begivenhetsrikt møte.

Dagny Skauge 1911 - 2004

Dagny Skauge døde 22. oktober 2004. Hun var æresmedlem i IKFF, og landsleder i 1972-77. Helsesvikt de siste årene gjorde at hun måtte trekke seg tilbake fra de mange sakene hun var opptatt av. Men en gjennomblading av litt eldre årganger av *fred og frihet* viser Dagnys sikre og skarpe "klo", med kommentarer til atomvåpenprøver, nynazisme, Natos imperialisme, og demokrati-problemer. Med bakgrunn som historiker og lærer var hun opptatt av å formidle kunnskaper, men også av å avdekke misbruk av historien til politiske formål. Typiske titler på hennes artikler er "Har vi lært noe?" og "Hvem var det som vant krigen?" Hun skrev et klart og radikalt norsk, der hun levde opp til sitt eget krav om at det "skal stå noe på hver linje".

Historikeren Dagny fikk IKFF også glede av mer direkte. Hun sto for et historisk jubileumshefte til vår

70-årsmarkering i 1985 og oppdaterte det sammen med vårt annet æresmedlem Johanne Skog Gripsrud til 80-årsjubileet i 1995.

Med solid bakgrunn i norsk kultur var Dagny Skauge likevel verdensborger. Språkkunnskaper skaffet hun seg allerede i studietiden, med eksamen i tysk og engelsk. Hun var IKFFs medlem i WILPFs hovedstyre i mange år, og deltok på internasjonale kongresser mange steder i verden. Da hun selv sluttet å reise på IKFF- og WILPF-møter, sørget hun raust for reisestøtte til yngre medlemmer. Dagny Skauge tok del i den

offentlige debatten med klare standpunkter. Hun kombinerte solide kunnskaper med et skarpt politisk skjønn, og mye fra hennes hånd er fullt gyldig den dag i dag. I den siste artikkelen hun skrev i *fred og frihet* tok hun opp demokratiets vilkår og retten til å protestere i tider med undertrykking og ensretting. Dagnys advarsler peker langt framover, og belyser mange av de dilemmaene "krigen mot terror" har ført med seg for dagens "protestanter".

Dagny kombinerte sitt skarpe intellekt og sunne fornuft med et varmt hjerte. Hun var i høy grad sine venners venn, alltid rede til en god historie og hyggelig samvær. Hun var en verdig representant for det beste i IKFFs tradisjon.

Vi takker Dagny Skauge.

Mari

Nytt fra avdelingene

NY AVDELING AV IKFF

Det er en glede å kunne fortelle leserne av *fred og frihet* at vi har lyktes å opprette en ny avdeling av IKFF i vårt distrikt som kalles Hedmark og Oppland. I skrivende stund er vi 26 betalende medlemmer.

Den 7. september i høst kom vår landsleder Edel Havin Beukes til Ottestad og fortalte levende og engasjert om IKFFs historie og nåværende arbeide i inn- og utland. Det var 7 interesserte kvinner som var tilstede. Vi var ikke mange, men de som var tilstede var engasjerte og entusiastiske kvinner som lovet det beste.

Den 18. oktober ble det første styre- og medlemsmøte holdt hos meg i Bueveien 7 i Ottestad. Her ble styret for den nye avdelingen konstituert og ble som følgende:

Leder:

Grete Nilsen, Stange

Nestleder:

Else Kolasæter, Hamar

Kasserer:

Eli Hammer Eide, Stange

Styremedlem:

Kari Mikkelsen Saugerud, Hamar

Styremedlem: Torill Eide, N.Odal

Varamedlem: J. Kirsten

Margrethe Tingstad, Lillehammer

Følgende handlingsplan ble foreslått og vedtatt etter en del diskusjon:

Melde vår interesse for vennskapsskaps-byprosjektene i Hamar.

Internasjonalt og nasjonalt arbeide.

Informasjonsarbeide. Leserinnlegg i avisene, kronikker og foredrag.

Ta initiativ til å markere fredsmarkeringer isteden for krig, vold eller uro.

Samarbeide med andre ideelle organisasjoner

Søke om økonomisk støtte fra

banker, kommuner og næringsliv. Hjelpe til ved neste års TV-innsamling som er tildelt FOKUS. Markering av 1905 i Kongsvinger på Kvinnemuseet på våren 2005. Invitasjon til Internasjonal Kvinneliga i Finland, Sverige og Danmark til felles nordisk møte i Kongsvinger, hvor den norske seksjonen er vertskap.

Kontinuerlig medlemsverving.

Faste innlegg i avisen.

Faste medlemsmøter, annenhver måned på rundgang hos interesserte medlemmer som sier fra på møtet.

For styret Grethe Nielsen, Ottestad 19.10.2004

Idemøte i Oslo 26. Mai.

Alle medlemmer ble invitert til å komme med forslag til temaer de kunne tenkte seg å engasjere seg i, og forslag til hvordan vi kan fornye IKFF, og gjøre den til en mer slagkraftig og attraktiv organisasjon, også for yngre kvinner. Prosjekt og temaområder der IKFF har engasjert seg ble oppsummert. Gjennom gruppearbeid ble kritikk av fredsbevegelsen og utfordringer for IKFF diskutert.

Forslag som kom opp var behov for kartlegging av interesser, for å se hvem som kan møte i hvilke fora, rekruttering, med særlig vekt på unge – for eksempel via universitet og høyskoler. Behovet for opplæring og møtefora for nye medlemmer ble nevnt, og viktigheten av å sende unge på kurs og seminarer – som Gertrud Baer-seminaret i Sverige med mulighet for å treffe andre unge WILPFere. Ønske om flere lokallag, ny informasjonsfolder, mer synlighet i demonstrasjoner, marsjer, presse og tidsskrift. Arbeide for å få prosjekt, gjerne internasjonale, som

engasjerer, samt bruk av 16 oktober, samarbeid med Amnesty, Høgskolen, få inn fredsforskere, arbeid for fredsstipend osv.

I utgangspunktet var det meningen å samles til et oppfølgingsmøte i høst, men på grunn av TV-aksjonen i 2005, blir møtet utsatt til våren 2006.

Hva skjer i IKFF høsten 2004 ?

TV-aksjonen

I forbindelse med at FOKUS har fått TV-aksjonen 2005 vil det bli igangsatt flere prosjekt. Se egen spalte.

Atomopprustning

I samarbeid med flere NGOere vil IKFF arrangere et møte vedrørende dagens atomopprustning: De nye våpenkappløpene. Fredsgruppe med Militær produksjon og forbruk - Dette er fortsatt et overordnet tema i CSD prosessen i New York.

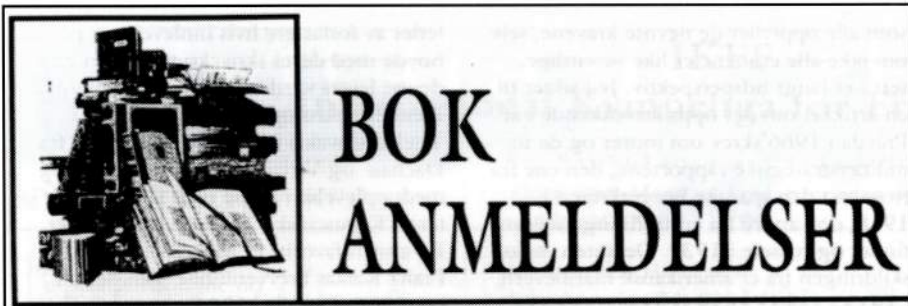
MILCORP (prosjektet som WILPF-USA arbeider med) I den forbindelse arbeides det med oljefondets "mangel" på etikk i investeringer i våpenhandel og det militære i Norge, foredrag og artikler. Det foregår et nært samarbeid med Nei til Atomvåpen, og dette blir viktig framover spesielt fordi Tilsynskonferansen skal holdes våren 2005 i New York.

Social Forum

Bergen Social Forum har hatt vellykket utstilling i september. Se egen artikkel.

Oslo Sosial Forum – Globaliseringskonferansen – ble gjennomført helgen 22-24 oktober. Se egen artikkel.

European Social Forum ble avholdt i oktober i London – der Ellen Elster, Berit Ås og Åse Møller Hansen representerte IKFF. Det ble avholdt et Europeisk WILPF-møte samtidig der.

Bli glad – bøker fra Botswana

Det er sjelden at man blir glad av å lese en bok om Afrika, glad og full av beundring, optimisme og håp. Det blir man av bøkene om "The No. Ladies' Detective Agency", et lite detektivkontor i hovedstaden Gaborone i Botswana i Afrika som vi møter i 5 bøker – alle utgitt de siste 5 årene.

Innehaveren, Mma Precious Ramotswe er en kvinnelig privatdetektiv med respekt for seg selv, for Botswana og for tradisjonelle botswanske verdier. Typegalleriet er stort og allsidig, blant annet:

- en udugelig musiker som slår sin kone
- en snill mekaniker som enda ikke helt har skjønt at han fikk ja på sitt andre frieri
- to foreldreløse fosterbarn, den ene i rullestol
- to udugelige mekanikerlæringer som bare er opptatt av jenter
- fire vakre kandidater til skjønnhetskonkurranse
- en detektivkontor- og verkstedsekretær som fikk 97 poeng av 100 på sekretærskolen
- en heksedoktor og hans kone
- diverse utro og småskurkede menn og koner
- en hvit kvinne hvis sønn forsvant for mange år siden

Alle 5 bøkene anbefales på det varmeste. De er lettleste på engelsk, men sikkert under oversettelse til norsk. Innspillingen av TV-serien er allerede under planlegging.

Til slutt: bøkene er skrevet av en skotsk mann, Alexander McCall Smith, med åpenbar forståelse og kjærlighet til både Afrika og kvinner.

Liss Schanke

Eventyrroman om Afghanistan

Siba Shakib
Der Gud gråter

Goansa forlag
Journalisten og filmskaperen Siba Shakib er halvt tysk og halvt iransk. Hun har reist og arbeidet i Afghanistan og er engasjert i praktiske prosjekter som vil bedre kvinners situasjon i landet. I 2001 ga hun ut en bok som ble lansert på norsk for ett år siden (03) med tittelen "Der Gud gråter – En afghansk kvinnes mot og livskamp i en brennende region".

Handlingen strekker seg fra den sovjetiske invasjonen i 1979 til Talibans seier i 1996 og skrekkeveldet som fulgte. Hovedpersonen Shirin-Gol er på nesten konstant flukt, først fra Mujahedin og senere fra Taliban. Hun prøver tappert å fungere som mor og ektefelle under presset fra ulike kulturer med kvinneundertrykking som fellesnevner.

Boka er oversatt til 17 språk og selger godt. Når jeg skal omtale den for lesere av *fred og frihet* – må jeg likevel nøle litt. For hva slags bok er egentlig dette? Den plasserer seg midt i debatten om sannhet og fiksjon i litteratur som bygger på virkeligheten. Boka presenteres som en dokumentarroman. En anmelder skriver: "Det er en bok som forteller en ekte historie, og det er nettopp dette som får folk til å lese den." Mon det. Ved søk på Internett finner man en skog av begeistrede anmeldelser, men også svært kritiske omtaler av afghanistankjennere som påpeker mange konkrete feil.

Vel, sannhetsgehalten er uviss, men gir boka utbytte som litterær tekst? Jeg opplever den som en eventyrroman med stiltrekk fra populærlitteraturen. Shirin-Gol, gjennomgår alle mulige prøvelser, porsjonert ut i hvert sitt kapittel som en 1001 nattserie. Hun er i enhver situasjon den klokeste, den modigste, den mest rappkjeftede, den edleste. Dessuten er hun (selvsagt) vakker. Den vakreste. En som menn tenner på bare de får et glimt av hennes vakre øyne bak sløret.

Hvis du ønsker en lettlest eventyrfortelling fra en som har opplevd Afghanistan og gjerne vil vekke din grufølelse og sympati, så les gjerne denne. Hvis du vil ha kunnskap om Afghanistan, så legg andre bøker ved siden av. Ikke minst de bøkene vi nå venter på, som er skrevet av afghanske kvinner og menn selv. For, i følge en ny bok av Elisabeth Eide og Eugene Schougin er Afghanistan landet der du kan finne en poet bak hver stein og en forteller i hver husklynge.

Boka har forord av Håkon Børde og er oversatt av Nina Zandjani. Fåes som innbundet, paperback og som lydbok.

Ellen Sofie Baalsrud

UNIFEM

Vold mot kvinner ti år etter Beijing

UNIFEM, i samarbeid med WomenWatch, vil i perioden 8. november til 3. desember arrangere en webdiskusjon om vold mot kvinner. Bakgrunnen er å skape et forum der kvinneorganisasjoner og kvinneaktivister fra hele verden kan utveksle erfaringer, tanker og ideer om hvordan bekjempe vold mot kvinner. For registrering og mer informasjon se: www.un.org/womenwatch/forums/review/violence/

Kilde: www.unifem.no

Fra FOKUS- nytt

IKFF

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet

Grunnlagt i Haag 1915

Postboks 8810 Youngstorget
N-0028 Oslo
Besøksadresse:
Storgt.11 - 5 etg., 0155 Oslo
Kontonummer 0531 50 27057
E-post ikff@ikff.no

Tlf. centralbord 23 01 03 00
Direkte 23 01 03 40/ fax 23 01 03 01
Telefontid: Mandag, tirsdag, onsdag og
torsdag 10 - 13
Kontoransvarlig: Sidsel Andersen og
Mari Holmboe Ruge

Landsleder: Edel Havin Beukes
Adresse IKFF-kontoret
Representant i det internasjonale
hovedstyret: Liss Schanke
adresse: IKFF-kontoret

IKFF - avdelinger - grupper - kontakter

Bergen: Zoia Grannes
Øvre Kalfarlien 4
5018 Bergen
Tlf. 55 31 27 20 (privat)
55 13 40 00 (jobb)

Fredrikstad: Odrun Buer
Ridehusgt. 5 A
1606 Fredrikstad
Tlf. 69 31 17 33

Grimstad: Lise Natland
Bioddgt. 3
4878 Grimstad

Hedmark/Oppland: Grethe Nielsen
Bueveien 7, 2312 Ottestad
Tlf. 62 57 62 27

Else Kolåsseter
Snekkerstens terrasse 13A
2316 Hanar
E-post: elsekol@online.no

OSLO OG OMEGN
Gudrun Oftedal
Volten 19
1351 Bekkestua
Tlf. 67535923

Synne Putri Solstad
Chr. Michelsensgt. 31
0568 Oslo
Tlf. 98 67 92 87

Romerike:
Gry Havin Kongsrud
Kjærmo gartneri
1929 Auli

Røros: Åse Berg
7372 Glåmos
Tlf. 72 41 46 31

Sandnes: Berit Oldeide
Christiesgt 20
4307 Sandnes
Tlf. 51 66 31 67

Stavanger: Kari Foldøy
Rektor Berntsensgt. 12 B
4022 Stavanger
Tlf. 51 55 33 83
Hanne Kjersti Knutsen
Blåfjellveien 1
4019 Stavanger
Tlf. 51 54 32 02

Troms:
Hermien Stoop Prestbakmo
Trollbakken 6
9321 Moen
Tlf. 77 83 13 24

Vestfold: Bjørg Berg
Mårveien 7
3124 Tønsberg
Tlf. 33 32 64 35

International Peace Update
Adr. WILPF, 1 rue de Varembe
1211 Geneva
Switzerland
Pris kr. 130 pr år

- Bestillingskupong -

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)

Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Jeg vil bli medlem Abonnent på *fred og frihet*
Normalkontingent kr. 250.- inkl. bladet
Abonnement på *fred og frihet* kr. 200.-

Redusert kontingent kr. 175.- inkl. bladet
Konto nr. 0531.50.27057

Navn.....
..

Adresse.....

B - blad

Returadresse:

IKFF

Postboks8810 Youngstorget
0028 Oslo

Når der blir mange nok

Af Marta Christensen

Når der blir mange nok der si'r nej
til krig og mistro og våben
så vil det omsider vise sig
at verden er stor og åben

Hvad gamle, kærlighedsløse mænd
har opdelt i fjendtlige zoner
vil blomstre som venskabsøer ved hjælp
af unge og nye visioner

Når der er mange nok som forstår
at det er vor pligt i livet
at videregive vor grønne jord
så grøn som den blev os givet.

Så spørg ikke træet hvad hver enkelt formår
ved stadig at virke og håbe
du ved jo selv verdenshavet består
af dråbe ved dråbe ved dråbe.

